Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201589068 Zaaknummer: Z/22/101467

Portefeuillehouder(s):

Voor vragen
Naam: Simone Berendsen
Telefoon: 088 695 3452
E-mail: s.berendsen@1stroom.nl

Komt wel terug tot besluitvorming in de raad

Onderwerp: Concept beleidskader Participatie en concept Participatie- en inspraakverordening gemeente Westervoort 2023

Aanleiding voor deze kennisgeving
In de Voorjaarsnota vastgesteld op 4 juli 2022 is opgenomen dat participatiebeleid opgesteld zal worden en dat deze eind 2022 aan de gemeenteraad voorgelegd zal worden en in 2023 tot uitvoering gebracht zal worden. Met het recent aangenomen wetsvoorstel 'Versterking participatie op lokaal niveau', gelieerd aan de invoering van de Omgevingswet, worden gemeenten verplicht (met een overgangstermijn van twee jaar) de huidige inspraakverordening uit te breiden tot een participatieverordening.
Via deze kennisgeving willen wij uw raad op de hoogte brengen van wat er het afgelopen halfjaar op het dossier participatie is verricht en wat de status is van bijgaande conceptdocumenten. Tenslotte schetsen wij u hoe we de verdere voortgang van het proces zien. Tevens willen wij graag de raadswerkgroep participatie hiermee uitnodigen met ons mee te denken richting een definitief beleidskader en de raadsbijeenkomst in 2023.

Relevant beleidskader
Er is geen relevant beleidskader; we staan aan de start van de ontwikkeling van een nieuw beleidskader. Dat betekent vanzelfsprekend niet dat het onderwerp participatie nieuw is voor de gemeenten Duiven en Westervoort en de organisatie 1Stroom. Bij verschillende thema's, plannen, projecten en beleid betrekken de gemeenten inwoners of andere belanghebbenden bij de voorbereiding, totstandkoming of uitvoering ervan. Soms door vooral goed te informeren en input op te halen, soms door echt samen te werken en tot een aanpak of oplossing te komen. Het gebeurt tot nu toe vaak op verschillende manieren, in verschillende omvang, met verschillende inspanning en met verschillende resultaten. Het doel van het beleidskader Participatie is meer eenheid en structuur in participatieprocessen aan te brengen. En daarmee meer duidelijkheid voor alle betrokkenen bij een participatieproces.

Inhoud van mededeling

1. *Stand van zaken op het dossier participatie; een korte terugblik.*

In de coalitieakkoorden van zowel Duiven als Westervoort staat het onderwerp participatie centraal en zijn wethouders verantwoordelijk gemaakt voor dit onderwerp.
Voor de zomer 2022 is gestart met een interne oriëntatie op het onderwerp. Vragen die zijn gesteld zijn o.a.:

- Wat verstaan we onder participatie?

- Waarom vinden we het zo belangrijk en
- Wat beogen we ermee?

Met 22 ambtenaren zijn individuele gesprekken gevoerd waarin deze zaken werden besproken. Uit de gesprekken kwam naar voren dat er zeer verschillend over het onderwerp wordt gedacht en de ervaringen uiteenlopen. De één stelt verbinding centraal, de ander het in beeld brengen van meningen en belangen. Sommige vinden het creëren van draagvlak (indien mogelijk) het belangrijkst en weer een ander vindt het stimuleren van actief burgerschap belangrijk.

Participatie gaat vooral over invloed van inwoners op beleidsprocessen, en daarmee ook over verwachtingsmanagement. Iedereen onderschrijft nut en noodzaak van het in verbinding staan met de samenleving. Sommigen zijn er zelf heel goed in, anderen wensen daarin ondersteund te worden. Als we het goed willen doen met de samenleving, hebben we naast een praktische handreiking ook een interne borgingsslag nodig.
In bijlage 1 vindt u een weergave van de bevindingen van deze gesprekken.
De uitkomsten van deze ronde sterken ons in onze overtuiging te willen werken aan een beleidskader met een eenduidige structuur en concrete handvatten voor de uitvoering. Zonder daarbij de noodzaak van maatwerk in elk participatieproces te doorkruizen.

Na de zomer zijn interne verdiepingssessies met managers, participatiemedewerkers, portefeuillehouders en directie gehouden over onder andere de visie op participatie, de uitgangspunten en dilemma's. Daarnaast is input opgehaald uit

- de participatie aanpak binnen het project Circulaire Economie,
- de in ontwikkeling zijnde handreiking participatie in het kader van de Omgevingswet,
- participatie bij plannen en projecten uit het verleden
- de participatie binnen het sociaal domein,
- raads- en collegebesluiten uit het recente verleden waarbij participatie een rol speelde
- beleidskaders van andere gemeenten.

De input is verwerkt in twee documenten die wij als nog verder uit te werken concepten bij u onder de aandacht brengen, een concept beleidskader participatie en een concept participatie- en inspraakverordening.

2. *Het concept-beleidskader*

Met het te ontwikkelen beleidskader willen we tot uitdrukking brengen hoe we in verbinding willen staan met de samenleving, maar het gesprek hierover mét die samenleving moet nog plaatsvinden. Daarnaast vinden we het belangrijk met uw raad het inhoudelijke gesprek nog te voeren. We hanteren daarbij de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals die in het concept beleidskader zijn opgenomen.

Met uw raad willen we graag van gedachten wisselen over o.a. uw kaderstellende en volksvertegenwoordigende rol en over de vraag waar de verantwoordelijkheid van de raad overgaat naar de verantwoordelijkheid van het college.
Verder zijn we benieuwd naar uw mening over de volgende vragen:

- Wat verstaat uw raad onder participatie?
- Wanneer is het geslaagd?
- Hoe hoog is het ambitieniveau (en hoeveel hebben we daarvoor over),
- Hoe ver gaan we met het "in gesprek zijn",
- Sluiten we bepaalde thema's of items uit en meer van dit soort vragen.

Met de samenleving willen we graag in gesprek over hoe en wanneer inwoners of groeperingen uit de samenleving betrokken willen worden. Deze gesprekken moeten wat ons

betreft goed aansluiten bij de woon en leefwereld van de inwoners. Concreet en to-the-point. Bijvoorbeeld: Hoe en wanneer wilt u betrokken worden? Wat zijn goede ervaringen en waarom en wat zijn minder goede ervaringen? Wat kunnen we beter of anders doen om de betrokkenheid te vergroten?

Het document dat wij nu als concept-beleidskader bij u onder de aandacht brengen is daarom slechts een voorlopige oriëntatie op het onderwerp. Het is een startdocument dat we samen met uw raad en met de samenleving via een zorgvuldig participatieproces tot een definitief concept willen smeden.

U leest in het concept beleidskader een voorzet voor:

- de visie op participatie,
- de belangrijke uitgangspunten,
- de randvoorwaarden bij elk participatieproces,
- de te doorlopen processtappen,
- de participatieladder,
- en (mogelijke) rollen en verantwoordelijkheden van raad, het college, de ambtelijke organisatie en de samenleving.

3. De concept participatieverordening

Ondanks het feit dat het nog niet zeker is of er een verplichting tot het uitwerken van een participatieverordening komt (het wetsvoorstel daartoe is op 23 september 2022 ingediend), willen wij participatie- en inspraakverordening uitwerken en op een gegeven moment ter besluitvorming aan u voor te leggen. Wij zijn van mening dat inwoners en maatschappelijk instellingen uit een verordening en daarop geënte spelregels moeten kunnen opmaken hoe we inzake beleidsprocessen met elkaar willen omgaan. We hopen dat u daarin ons standpunt deelt.

Daarom leggen wij u een conceptverordening voor, die dezelfde status heeft als het beleidskader, namelijk een concept stuk dat nog verder met u en inwoners en andere actoren moet worden uitgewerkt. Als u het stuk doorneemt ziet u ook direct dat een aantal onderwerpen nog niet tot in detail zijn uit gewerkt.

Met deze verordening willen we de reeds bestaande – en op grond van de Gemeentewet verplichte - inspraakverordening uitbreiden tot een participatieverordening. Inwoners worden niet alleen betrokken bij de voorbereiding van beleid, maar ook bij de uitvoering en de evaluatie ervan. Nemen we bijvoorbeeld bepalingen op over wijkraden en hun rol bij beleidsprocessen? Tenslotte is essentieel of we in de verordening ook ingaan op het verschil tussen burger- en overheidsparticipatie, Het beleidskader gaat vooral in op burgerparticipatie (het betrekken van de samenleving bij overheidsprocessen), maar ook de vraag hoe we omgaan met initiatieven vanuit de samenleving vergt nadere aandacht. Willen we regels op stellen voor initiatieven voordat we als gemeente bereid zijn deze te ondersteunen? Voor de Omgevingswet geldt die verplichting immers, maar voor initiatieven van andere aard (die niet leiden tot een aanvraag om een omgevingsvergunning) is dat nog een open vraag. Over al deze items gaan wij graag met u het gesprek aan.

Wij streven ernaar de verordeningen van onze gemeente en de gemeente Duiven op zoveel mogelijk beleidsterreinen te harmoniseren. Omdat de bepalingen van de inspraakverordeningen van de beide gemeenten niet gelijkluidend zijn is het thans niet mogelijk om te komen tot één participatieverordening. Daarom gaan wij het komende jaar graag met uw raad en die van de gemeente Duiven in gesprek om te onderzoeken of het gelijktrekken van de inspraakverordeningen – en daarmee het kunnen vaststellen van een gelijkluidende Participatie- en inspraakverordening – realiseerbaar is.

4. *Nadere uitwerking nodig*

Een aantal onderwerpen is in dit concept-beleidskader nog niet (voldoende) opgenomen en moet verder uitgewerkt worden tijdens het participatietraject. Die nadere uitwerking kan in de definitieve beleidskader tot uitdrukking komen, of in de verdere uitvoering (werkwijzen) van het beleid geconcretiseerd worden. Het gaat onder meer om:

- Overheidsparticipatie en een visie op of en op welke wijze het indienen van een burgerinitiatief ingevoerd kan worden;
- Het uitdaagrecht (en onderzoeken van de mogelijkheid om tot gezamenlijk beleid te komen op dat onderwerp);
- Actief burgerschap
- Nadere uitwerking en afstemming binnen deze visie over participatie binnen de omgevingswet, binnen het sociaal domein en het ruimtelijke domein;
- Betrekken van jongeren bij besluitvorming;
- Digitale participatie en co-creatie;

5. *Verdere voortgang.*

Het participatieproces dat wij willen starten om uiteindelijk een definitief beleidskader en verordening aan u te kunnen voorleggen ziet er op hoofdlijnen in onze ogen als volgt uit:

Dec/ Jan	Uitnodiging naar de raadswerkgroep Participatie om op korte termijn bij te praten, vooruitlopend op en meedenkend richting de raadsbijeenkomst. Voorbereiding en organisatie van de participatie (welke trede, met wie in gesprek, wat is de vraagstelling, wat zijn de kaders, in welke vorm, begeleiding inschakelen)
Feb	Participatie met de raad (evt. samen met college) bij voorkeur met een interactieve werksessie
Mrt	Participatie met de samenleving (met groeperingen en individueel), zowel door persoonlijke gesprekken te voeren (met individuen of en/of groeperingen), maar ook door een digitaal participatiemiddel in te zetten.
April	Opbrengst verzamelen en afstemmen / terugkoppelen aan participanten wat over te nemen in beleidskader, mogelijk met een afsluitende / inloopbijeenkomst.
Mei	Schrijven en aanpassen van beleidskader en verordening
Mei	In routing brengen via MT, college en gemeenteraad
Juli	Voorleggen aan uw gemeenteraad ter vaststelling

De raadsavond over dit thema wordt z.s.m. via uw griffie met u afgestemd.

Westervoort, december 2023

Burgemeester en wethouders van Westervoort

M. (Maureen) Sluiter MA — secretaris

drs. A.J. (Arend) van Hout — burgemeester

Bijlagen:

Registratienummer:	*Omschrijving:*
1. 201589550	Bulkoverzicht interne interviews participatie door Operatie Frisse Peper
2. 201589334	Concept beleidskader participatie
3. 201589621	Concept participatie- en inspraak verordening 2023 Westervoort